

СЕКЦІЯ 3
РОЛЬ І ПОТЕНЦІАЛ ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА
У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНО СТІЙКОЇ ДЕРЖАВИ

УДК 65.261

Багрій Максим
студент групи ПФМ-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль
Крупка Андрій
кандидат економічних наук
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль

**ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА НЕСТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО
СЕРЕДОВИЩА**

В умовах глобалізації та непередбачуваності економічного середовища, фінансова стабільність підприємств є одним із найважливіших факторів, що визначають їх конкурентоспроможність і здатність до виживання. Проблеми, пов'язані з економічною нестабільністю, змінною кон'юнктурою ринку, коливаннями валютних курсів, інфляцією та іншими факторами, стають значним викликом для підприємств різних галузей. Особливо актуальними ці питання є для підприємств, що функціонують в умовах невизначеності, де перед керівництвом постає завдання не лише збереження фінансової стійкості, але й пошук ефективних механізмів адаптації до швидко змінюваних умов.

Аналіз шляхів покращення фінансового стану підприємств в умовах економічної нестабільності набуває великої важливості, оскільки забезпечення фінансової стійкості дозволяє знизити ризики банкрутства, залучити інвестиції, підвищити рівень довіри споживачів та партнерів, а також створити основу для сталого розвитку. У зв'язку з цим, дослідження ефективних шляхів управління фінансами в умовах невизначеності є надзвичайно актуальним для теорії та практики управлінського обліку, а також для розробки рекомендацій, які можуть бути впроваджені на підприємствах для подолання фінансових труднощів.

Аналізуючи основні підходи до сутності дефініції «фінансовий стан підприємства», слід відзначити їх різноманітність та різнобічність трактувань. Зокрема, на думку Ладунка І.С. та Кучеренко Є.А. [1, с.186] фінансовий стан підприємства – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства, яка залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Фінансовий стан підприємства визначається такими елементами його економічної діяльності, як, зокрема, прибутковість, раціональне розміщення основних і оборотних засобів, наявність власних фінансових ресурсів, платоспроможність, ліквідність.

Сарапіна О.А. розглядає фінансовий стан як ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності, а також своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями [2, с. 48].

Рудницька О.М. в своїх роботах зазначає, що фінансовий стан – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [3, с. 133].

Гужавіна І.В. під фінансовим станом підприємства розуміє фінансовий стан підприємства як результат усіх форм діяльності як суб'єкта господарювання, з одного боку, та як результат такої діяльності справляє ключовий вплив у майбутній зміні проявів діяльності підприємства, що формує його «подальший поточний стан» [4, с. 111].

Узагальнення підходів до визначення даної дефініції дало змогу узагальнити дане поняття, зокрема, на нашу думку, фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, що відображає загальний рівень фінансової стабільності та платоспроможності підприємства, його здатність виконувати зобов'язання перед кредиторами, забезпечувати належний рівень рентабельності та ефективно використовувати свої фінансові ресурси для досягнення стратегічних цілей.

Відповідно, підвищення ефективності фінансового стану підприємства акцентує увагу на забезпеченні зростання ключових його показників, а саме активів і пасивів, фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності, платоспроможності та оборотності ресурсів і капіталу (Табл. 1).

Таблиця 1

Шляхи підвищення показників фінансового стану підприємства

Показники	Заходи
Активи	Оптимізація управління активами. Важливо регулярно аналізувати структуру активів підприємства та забезпечити ефективне використання кожного виду активів. Це може включати оновлення та модернізацію основних засобів, поліпшення оборотності товарно-матеріальних цінностей та скорочення бездіяльних активів. Диверсифікація інвестицій. Залучення інвестицій у нові проекти або ринки може дозволити збільшити активи підприємства та забезпечити стабільний приріст.
Пасиви	Оптимізація структури пасивів. Зменшення залежності від зовнішнього фінансування шляхом підвищення власного капіталу або використання довгострокових кредитів замість короткострокових. Зниження фінансових витрат. Перегляд умов кредитування та зниження процентних ставок, що дозволить зменшити витрати на обслуговування заборгованості.
Фінансова стійкість	Зміцнення власного капіталу. Для підвищення фінансової стійкості важливо збільшити частку власного капіталу в структурі пасивів, що дозволяє знизити залежність від зовнішніх позик та кредитів. Формування резервів. Створення фінансових резервів на випадок кризових ситуацій для забезпечення стабільності підприємства у складних економічних умовах.
Ліквідність	Покращення управління грошовими потоками. Важливо ефективно управляти короткостроковими активами і зобов'язаннями, щоб забезпечити достатню ліквідність для покриття поточних зобов'язань. Це включає використання інструментів для прогнозування і моніторингу грошових потоків. Оптимізація дебіторської та кредиторської заборгованості. Скорочення термінів оплати від покупців та зменшення затримок у виконанні зобов'язань перед постачальниками.
Рентабельність	Підвищення ефективності виробництва. Оптимізація витрат на виробничі процеси, зниження собівартості продукції, впровадження інноваційних технологій для зростання виробничої ефективності. Розширення асортименту та підвищення цінної пропозиції. Запуск нових продуктів або послуг, що дозволяють залучити додаткових клієнтів і підвищити маржу.

Платоспроможність	Покращення структури боргу. Для забезпечення платоспроможності підприємство повинно регулярно переглядати структуру заборгованості та оптимізувати її так, щоб сума поточних зобов'язань не перевищувала ліквідних активів. Залучення додаткових джерел фінансування. В даному аспекті може бути використано як внутрішнє фінансування (збільшення капіталу через прибутки), так і зовнішнє (залучення стратегічних інвесторів, партнерств або довгострокових кредитів).
Оборотність ресурсів та капіталу	Підвищення оборотності активів. Зниження часу обігу активів, таких як запаси, дебіторська заборгованість та оборотні кошти, через оптимізацію операційних процесів і покращення управління запасами. Автоматизація процесів. Впровадження автоматизованих систем для управління запасами, виробничими і фінансовими процесами, що дозволяє знизити затримки та покращити оборотність.

Також, на наш погляд, в сучасних умовах невизначеності та нестабільності економічного середовища в Україні для підвищення показників фінансового стану підприємства можна реалізувати комплекс заходів, зокрема:

- впровадження ефективної системи фінансового планування та контролю, спрямованої на оптимізацію витрат та збільшення доходів;
- удосконалення стратегії управління грошовими потоками з метою забезпечення високої ліквідності та покращення платоспроможності;
- диверсифікація джерел фінансування, яка дозволяє знизити ризики фінансових втрат;
- застосування сучасних методів аналізу фінансової діяльності для своєчасного виявлення та коригування негативних тенденцій;
- активне та ефективне використання інноваційних фінансових інструментів, котрі сприяють зниженню витрат на обслуговування заборгованості та підвищенню рентабельності.

Реалізація цих заходів дозволить значно зміцнити фінансову стійкість підприємства, забезпечити його стабільний розвиток і конкурентоспроможність в умовах економічної нестабільності.

Перелік використаних джерел:

1. Ладунка І.С., Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип.5. С. 185-188.
2. Сарапіна О.А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2012. Вип. 2. С. 47-58.
3. Рудницька О.М., Біленська Я.Р. Шляхи покращання фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2009. № 649: Логістика. С. 132–138.
4. Гужавіна І.В. Вдосконалення методики аналізу та визначення фінансового стану підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка*. 2012. Вип. 20. С. 110-114.